

10 mars 2017

Gällande Post och Telestyrelsens planerade storskaliga experiment med 5G

Sammanfattning

Strålskyddsstiftelsen vill härmed göra er uppmärksamma på det faktum att storskaliga experiment med 5G planeras. Vi kan konstatera att testerna/experimenten erbjuds till marknadsaktörer utan att riksdag, regering, PTS eller någon annan myndighet beaktat det faktum att testet/experimentet med 5G ofrånkomligen innebär att medborgare i Sverige utsätts för ett storskaligt experiment, utan att någon utredning om de miljömässiga eller hälsomässiga konsekvenserna gjorts och utan att man erhållit medborgarnas godkännande för att delta i experimentet. Detta strider mot gällande miljölagstiftning, gällande konventioner om experiment med människor och mot de mänskliga rättigheterna. De planerade storskaliga testerna måste stoppas till dess att en opartisk och objektiv utredning av miljö- och hälsoriskerna har genomförts, där svenska folket ges full insyn och möjlighet att yttra sig och till medbestämmande.

Bakgrund

PTS skriver i sin promemoria om "storskaliga 5G-tester":

Förutsättningar för 5G-tester

PTS kommer att skapa goda förutsättningar för intresserade parter att göra 5G-tester i hela Sverige. Det ska vara enkelt och smidigt att sätta i gång och genomföra 5G- tester i 3,4-3,6 GHz och i 26 GHz-bandet från år 2017.

Att det ska vara "enkelt och smidigt" att genomföra storskaliga experiment utan medgivande från medborgarna och utan någon föregående utredning om hälso- och miljökonsekvenser är inte förenligt med miljö rätt och folkrätt:

1. Det saknas helt en miljö- och hälsokonsekvensutredning där de potentiella hälso- och miljökonsekvenserna av den planerade ökningen av mikro vågsbe strålning som 5G tillsammans med 3G, 4G, GSM, WiFi, radar mm innebär för människors hälsa och för miljön utretts på ett objektivt och opartiskt sätt.
2. Det saknas helt en opartisk och objektiv utredning om hälso- och effekterna av enbart 5G och dess använda frekvenser. Så som PTS nu planerat innebär de storskaliga testerna en omfattande passiv tvångsexponering av alla människor i alla åldrar.

De planerade "storskaliga 5G-testerna" är ett massivt och storskaligt experimenterande med människors hälsa och liv samt vår gemensamma miljö och det sker utan politisk debatt och

utan att människor gett sitt medgivande. Hela Sverige blir experimentmiljö och människor är oinformerade samt desinformerade om potentiella hälsorisker. De har ingen möjlighet att freda sig mot den påtvingade mikrovågsstrålningen. Detta är helt oacceptabelt

Svensk miljölagstiftning har en omvänd bevisbörda

Enligt svensk miljölagstiftning gäller att om det finns skäl att anta "olägenheter", vilket det finns i mycket stor omfattning (se nedan och referenslista) ska försiktighet gälla. Om det finns risk för att verksamheten leder till att ett stort antal människor kommer till skada/utsätts för risk, vilket det finns, (se nedan och referenslista) får verksamheten inte beviljas/bedrivas.

Likaså gäller att det är upp till verksamhetsutövaren, telekomoperatörerna och PTS som tillståndsgivare, att visa att det planerade storskaliga experimentet INTE medför skadliga hälsoeffekter för svenska folket som oundvikligen tvångsexponeras för 5G och därmed en förväntat kraftig ökning av mikrovågsstrålning. Omvänd bevisbörda gäller. Det är inte medborgarnas uppgift att bevisa strålningens farlighet.

Någon sådan bevisning föreligger alltså inte alls i dagsläget – tvärtom är bevisningen stark att mikrovågsstrålning från trådlös teknik medför avsevärda hälsorisker redan före tillskottet av det planerade 5G-experimentet (se nedan och referenslista)

Mikrovågsstrålningens redan kända skadliga miljö- och hälsoeffekter

Mikrovågsstrålning/radiofrekvent strålning är sedan 2011 klassad som "2B" möjlig cancerframkallande för människa av IARC vid WHO. Sedan dess har beläggen för att mikrovågsstrålning/radiofrekvent strålning orsakar betydande hälsorisker stärkts och ledande forskare på området anser att klassningen kan skäppas till högsta klassen "cancerogen för människa" grupp 1. I samma grupp finns asbest, tobak och dioxin.

Redan på 1970-talet fanns det omfattande belegg för att långvarig exponering för mikrovågsstrålning var hälsofarligt och att den kunde orsaka "mikrovågssyndromet". "Mikrovågssyndromet" var en medicinskt erkänd effekt i Östeuropa varför man där redan på 1970-talet hade betydligt lägre gränsvärden för mikrovågsstrålning. Man konstaterade att "mikrovågsstrålning påverkar framförallt det centrala nervsystemets funktion". Symtomen kopplade till "mikrovågssyndromet" motsvarar symtomen som kopplas till "psykisk ohälsa" och det som kallas EHS eller "elöverkänslighet", vilka är sjukdomstillstånd som ökar såväl i Sverige som internationellt. Strålskyddsstiftelsen redovisade i en rapport hösten 2016 hur den ökande psykiska ohälsan sammanfallit med ökningen av strålningen i samhället.

Strålningen orsakar oxidativ stress och kan skada cellernas DNA, vilket i dag anses "övertygande bevisat" av forskare som är opartiska och oberoende i förhållande till telekomindustrin. Genom att detta nu är "övertygande bevisat", kan således strålningen genom denna mekanism anses orsaka förhöjd risk för en lång rad olika sjukdomar bland annat cancer och neurodegenerativa sjukdomar som Alzheimers.

År 2015/2016 enades 223 forskare och experter verksamma på området om en gemensam appell i vilken de uppmanar FN, WHO och dess medlemsländer att bättre skydda människor mot de i dag kända hälsoriskerna med mikrovågsstrålning/radiofrekvent strålning. Dessa vetenskapsmän, varav flera är svenska, skriver i *EMFScientists appeal*, att:

”Allt fler vetenskapliga studier påvisar biologiska effekter och ökade hälsorisker långt under gällande riktlinjer: ökad cancerrisk, ökad bildning av skadliga fria radikaler, genetiska skador, försämring av inlärning och minne, neurologiska sjukdomar samt negativa effekter på välbefinnande.”

Forskarna och experterna uppmanar därför till minskad exponering och till bred information till allmänheten och medborgarna om de kända hälsoriskerna med befintlig exponering, dvs redan utan det planerade kraftiga tillskottet av strålning på grund av 5G.

År 2013 lämnade den oberoende forskargruppen Bioinitiativ en rapport baserad på 1800 vetenskapliga undersökningar publicerade mellan 2007 och 2012. Rapporten konstaterade även den att beläggen för hälsorisker stärkts och att en stor mängd forskning visar betydande hälsorisker, långt under de gällande riktlinjer/gränsvärden som Strålsäkerhetsmyndigheten rekommenderar. De rekommenderar därför att exponeringen ska minskas och att gränsvärdena skärps avsevärt.

Strålskyddsstiftelsen har sedan 2012 löpande rapporterat om ny forskning. Flera hundra undersökningar visar skadliga hälsoeffekter på det centrala nervsystemet. En växande mängd forskning visar att närboende till mobilmaster har förhöjd risk för cancer och det ohälsosyndrom som redan 1970 beskrevs som ”mikrovågssyndromet”.

Europarådet rekommenderade år 2011 i resolution 1815 medlemsländerna att tillämpa ALARA-principen och minska allmänhetens exponering för elektromagnetisk strålning mot bakgrund av redan då tillgänglig forskning.

Internationella konventioner förbjuder experiment med människor utan samtycke

Tvärtemot vad den växande grupp vetenskapsmän verksamma på området hälsorisker med mikrovågsstrålning från trådlös teknik rekommenderar, avser PTS och den svenska regeringen öka exponeringen genom planerna på storskalig 5G-utbyggnad. Hela Sveriges befolkning kommer påtvingat att exponeras för en mycket kraftig ökning av mikrovågsstrålning i hemmet, i det offentliga rummet, på arbetsplatser med mera. Att göra storskaliga 5G-tester i miljöer där en icke medveten befolkning påtvingat och utan godkännande utsätts för cancerklassad och hälsoskadlig strålning vars totala konsekvenser är outredda/undermåligt utredda är oacceptabelt och strider mot internationella konventioner om mänskliga rättigheter. I olika konventioner fastslås bland annat att:

1. Inga försök/experiment på människor får startas utan godkännande av etisk nämnd.
2. Inga försök/experiment på människor får startas utan informerat samtycke/godkännande av de som ingår i försöket, i detta fall Sveriges medborgare

I **Nürnbergkodexen 1947** slogs bl.a. fast att [informerat samtycke](#) för experiment med människor krävs. Informerat samtycke innebär objektiv information om kända potentiella risker. Information om kända potentiella hälsorisker har hittills undanhållits den svenska befolkningen.

I **FNs Allmänna förklaring om mänskliga rättigheter från 1948, Konventionen om de medborgerliga och politiska rättigheterna och Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter från 1966 och Europakonventionen till skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna från 1950, vilken är lag i Sverige (SFS 1994:1219)**

I regeringsformens andra kapitel framgår också att "Varje medborgare är gentemot det allmänna skyddad mot påtvingat kroppsligt ingrepp."

I **Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna** sägs bland annat att alla har rätt till integritet, att inom medicin och biologi skall man respektera människors fria informerade samtycke.

Europarådets konvention för skydd av mänskliga rättigheter har gjort ett tydligt avtryck i Lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor. Lagen är bl.a. tillämplig på forskning som innebär ett fysiskt ingrepp på en forskningsperson eller utförs enligt en metod som syftar till att påverka forskningspersonen fysiskt eller psykiskt. Grundläggande är att tester/experiment bara får godkännas om de kan utföras med respekt för människovärdet och **att mänskliga rättigheter och grundläggande friheter alltid ska beaktas vid etikprövningen. Människors välfärd ska ges företräde framför samhällets och vetenskapens behov.** Därför får bland annat ett samtycke till att delta i forskning när som helst tas tillbaka med omedelbar verkan. Även forskning/experiment/tester som utförs med en metod som innebär uppenbar risk att skada forskningspersonen ska etikprövas.

De planerade storskaliga testerna med 5G bryter mot dessa principer samt mot Århuskonventionen (1998) om tillgång till korrekt information samt medborgarnas rätt till medbestämmande.

Barn, äldre, sjuka och EHS-drabbade är särskilt känsliga

Barn, äldre, sjuka och de som lider av electromagnetic hypersensitivity (EHS eller elöverkänslighet) är särskilt utsatta för mikro vågsstrålningen och de planerade 5G-experimentens konsekvenser. Barn har snabbare celledvandlingshastighet och är erkänt känsligare för cancerogena faktorer. Även deras nervsystem är särskilt känsligt eftersom det ständigt utvecklas. Äldre har sämre immunförsvar och motståndskraft mot strålningens skadeverkningar. EHS är sedan 1995 ett erkänt funktionshinder i Sverige. Allt fler läkare och forskare anser att EHS eller elöverkänslighet är ett växande problem som kan kopplas till exponering för mikro vågsstrålning och lågfrekventa magnetfält. 5G-experimentet innebär för dem ett särskilt stort hot inklusive mot livet och överlevnaden eftersom det inte är ovanligt att EHS-drabbade vid förhöjd exponering får livshotande symtom!

Slutsats:

PTS förslag och plan för 5G-tester måste stoppas. Förslaget om storskaliga experiment med 5G har inte föregåtts av någon risk/hälsokonsekvensanalys eller MKB och deltagarna, dvs. medborgarna i Sverige, har inte informerats och erbjudits möjlighet till att samtycka eller inte. Snarast har medborgarna undanhållits objektiv och saklig information om de redan i dag kända hälsoriskerna.

Miljöbalken och folkrätten samt internationella konventioner medger inte storskaliga experiment med befolkningen. Snarare gäller enligt miljölagstiftning att det finns en omvänd bevisbörda som faller på verksamhetsutövaren som är långt ifrån uppfyllt och knappast kommer att kunna uppfyllas inom överskådlig framtid eftersom beläggen för hälsofaror med strålningen redan innan 5G-tillskottet är överväldigande.

Sverige är land med folkstyre i regeringsformen. Att utan politisk debatt och med undanhållande av information om kända och potentiella hälsorisker genomföra storskaliga experiment är inte bara odemokratiskt utan ett brott mot statskicket om att all makt utgår från folket, om medbestämmande, om tillgång till saklig och objektiv information.

Det planerade storskaliga tekniska experimentet med 5G strider mot gällande lagstiftning och folkrätten. Experimentet bör utföras i skärmat begränsat utrymme utan påtvingad exponering av människor, inklusive barn.

En opartisk och objektiv utredning om miljö- och hälsoriskerna bör göras. Som planerna och 5G-systemet ser ut idag, bedömer vi att man då kommer att tvingas fastställa, om opartiskhet och objektivitet beaktas enligt regeringsformens 1:a kapitel § 9, att en utbyggnad av 5G inte kan genomföras på grund av de förhöjda hälsoriskerna/farorna för allmänheten eftersom det strider mot exempelvis miljöbalkens 2:a kapitel. Mot bakgrund av tillgänglig bevisning om hälsorisker/hälsofaror måste allmänhetens exponering för mikrovågsstrålning i stället minska, vilket en växande grupp forskare, läkare, vetenskapsmän och frivilligorganisationer verksamma på området begär.

För att säkerställa att svensk miljölagstiftning och internationella konventioner följs och att de mänskliga rättigheterna inte kränks, önskar vi svar på följande frågor:

1. Vilka åtgärder kommer ert departement att vidta för att stoppa de storskaliga testerna till dess att en opartisk och objektiv utredning av miljö- och hälsokonsekvenserna av planerna på utbyggnad av 5G är genomförd?
2. Vilka åtgärder kommer ert departement att genomföra för att Sverige, i enlighet med sitt åtagande, ska uppfylla Europarådets resolution 1815, i alla dess delar exempelvis att exponeringen för denna typ av strålning bör minska och att barn och andra särskilt känsliga grupper bör ges särskilt skydd?
3. Vilka åtgärder kommer ert departement att genomföra för att svenska folket ska få tillgång till korrekt, saklig och objektiv information om de redan i dag kända hälsoriskerna och många vetenskapsmäns bedömning att det finns betydande hälsorisker med redan i dag befintlig exponering (exklusive 5G)?
4. Vilka åtgärder kommer ert departement att vidta för att säkerställa att svenska folket ges möjlighet till informativt medbestämmande i linje med intentionerna i den svenska regeringsformen, "all makt utgår från folket", innebärande tillgång till

objektiv och opartisk information om 5G-utbyggnadens potentiella hälso- och miljörisker?

Svar önskas senast den 8 april 2017.

Mona Nilsson

ordförande

Strålskyddsstiftelsen

Referenser:

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2015/05/190-expertes-uppmanar-fn-och-who-att-battare-skydda-manniskor-mot-halsorisker-med-stralning-fran-tradlos-teknik/>

http://www.stralskyddsstiftelsen.se/wp-content/uploads/2016/04/Faktablad_mobilmaster_halsa_2016_04.pdf

http://www.stralskyddsstiftelsen.se/wp-content/uploads/2016/04/Faktablad_mobilmaster_halsa_2016_04.pdf

<http://www.codex.vr.se/forskningmanniska.shtml>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2013/10/mobilstralning-orsakar-cancer/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2017/01/hjarntumorer-okar-i-danmark-mer-an-fordubbling-sedan-1990/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2016/11/dramatisk-okning-av-psykisk-ohalsa-en-effekt-av-okad-stralning/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2016/10/lakare-bekraftar-stor-okning-av-skoldkortelcancer/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2016/08/fransk-myndighet-varnar-for-faror-for-barn-med-tradlos-teknik/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2016/07/lakare-ger-riktlinjer-for-att-forebygga-och-behandla-sjukdomar-orsakade-av-stralning/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2016/06/mobilstralning-orsakar-hjarntumor-sambandet-klart/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2016/06/lat-manniskor-fa-veta-att-220-expertes-varnar-for-halsorisker/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2016/04/mobilmaster-orsakar-huvudvark-somnsvarigheter-och-psykisk-ohalsa-ny-forskning-bekraftar-effekterna/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2015/09/eloverkanslighet-bor-klassas-som-sjukdom-lakare-och-forskare-uppmanar-who/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2015/07/tradlos-teknik-orsakar-oxidativ-stress-overtygande-bevisat/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2015/03/stralning-fran-surfplattor-och-mobiler-framjar-cancer-visar-ny-forskning/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2014/04/fullt-bevisat-att-mobilstralning-skadar-hjanceller/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/2013/01/internationella-expertes-varnar-for-mobilstralning-och-tradlos-teknik/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/forskning/>

<http://www.stralskyddsstiftelsen.se/fakta/viktiga-dokument/>